

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 3 gld.—kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez posebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Italijanski žugavec.

Avstrijskemu domoljubu se mora čudno zdeti, da se tako malo govori in piše o nevarnostih, ki našemu cesarstvu pretijo ob italijanskej meji. Liberalno-nemški listi še pomagajo vladinim tajilcem, češ, da ni nobene nevarnosti za nas od strani Italijanov, ki so do selej še vsakokrat bili pošteno od nas tepeni. Ali pristaviti se ima, da smo zadnji čas tudi vselej v kljub našim zmagam lepe dežele zgubili in jih novemu italijanskemu kraljestvu prepustiti morali, ker je imelo močnih zaveznikov, l. 1859 Francoze in l. 1866 Pruse. Ali se kaj podobnega nemore zopet zgoditi? Nam se to jako verjetno zdi ter mislimo, da je vojska prej ali selej neizogibna. Italijani se uže več let očitno na njo pripravljajo in sedaj so jihovi listi po vsej Italiji začeli kričati in upijati na Avstrijance, češ, „da se mi grozimo Italiji, ker ob mejah kupičimo grozovenskih trum krvilačnih vojakov“. To je se vé nesramna laž. Ali ravno ta laž nam je zanesljivo znamenje, da Lahi mislijo na boj, ker si po šegi in navadi vseh evropskih tolovajev uže sedaj prizadevajo krivdo bodočega krvi prelivanja zavaliti na Avstrijo. Jednako so delali pred vojsko l. 1859 in 1866, jednako kričijo na nas tudi sedaj!

Naša vlada je vsled tega, kar se v sosednej Italiji godi, prisiljena nekaj šane na južnem Tirolskem popraviti in par bataljonov vojščakov proti meji porinoti zavolj drznih italijanskih rogoviležev. To je vse in ni v nobenej razmeri do vojaških priprav, katere Italijani delajo blizu nas uže več let. Iz zanesljivih virov se poroča sledeče! Italijanska vlada je svoje brodogve pomnožila z velikanskimi ladijami oklopnimi. Planinskih lovecev ima 10 bataljonov in jih hoče še za 10 pomnožiti; vseh bo torej ravno toliko, kolikor je tirolskih deželnih lovecev; italijanski lovci so razstavljeni večjidel blizu naše meje. Artilerija za trdnjave in ženijski oddelki, konjenišvo, peš-regimenti, vse je bilo po vsej Italiji jednakomerno nastavljeno in nastanjeno. Zadnja leta so pa večino in prav na tihem potisnoli proti našej meji v Benečansko in Lombardijo.

Trdnjave: Verona, Peschiera, Mantova itd. dobile so novih kanonov in šanc in je v njih nagromadenega neizmerno veliko streliva in vojne sprave. Pod orožje skuša italijanska vlada za stalno spraviti 400.000 mož, ki so vsi orožani z izvrstnimi Vetterli-puškami; artilerijo pomnožuje in zahteva od državnega zbora za vojaške potrebe 95 milijonov lir več, nego lani. To kaže, da se Italijanom uže mudi ter da vedó za zaveznike zoper nas. No, kateri so ti? To je lahko s prstom pokazati ter reči: vsi tisti, ki so nam vsled naše politike in svoje sebičnosti sovražni, kar so razven Švicarjev sedaj vsi naši sosedi: Bismarkovi Nemci, dalje Rusi, Rumuni, Srbi, Turki, Albanci in Črnogorci; še celó Angleži se repenčijo in nam branijo pot in trgovino v jugoslovanske dežele. Pomišljaja vreden je tudi rogovilež Košut, ki na Italijanskem prebiva. Akoprem uže star, upliva vendar še znatno na Magjare; zlasti poslanci levičarji, kojim vodja je židovski kričač Helfy, ne tajijo marveč se očitno hvalijo s kosmatim prijateljstvom Košutovim. Sploh kamorkoli pogledamo, povsod lahko zapazimo kako nevarnost za Avstrijo. Nevarnost je tem večja, ker nam sedaj težko kdo pokaže zanesljivega zunanjega zaveznika, zlasti pa nas Bog varuj zaveznika — Bišmarka. Najboljši zavezniki so zadovoljni avstrijski narodi; pravično vladani bodo za obstanek mile svojo Avstrije radi žrtvovali imetje in kri ter z božjo pomočjo zopet premagali krivične napadnike.

Cerkvene zadeve.

Stolnej cerkvi v Mariboru je g. Kandolini, ki je nedavno umrl, blagodušno volil 10000 fl. in frančiškanskej 400 fl. Daritelj bil je ključar mestne cerkve od l. 1835 in je torej dobro vedel, kaka sirota da je; denarjev do sedaj ni imela nič, potreboč pa mnogo!

Ne navadna svečanost vršila je se v Gradci; tamošnji knezoškof so obdani od dveh danajskih škofov podelili preč. g. Nogall-u sv. škofovsko blagoslovljenje. Novi višji duhoven so pomočni škof

v Velikem Varadinu na Ogorskem. Mešnikov so v Gradci uže veliko blagoslovili, a škofa le pred 250 letmi jednokrat.

Ostanke sv. Vojteha, apostola Čehov, našli so v Pragi, ko so podirali kapelo stolnej cerkvi prizidano. Vzdignili so jih svečano iz groba in prenesli v stolno cerkev.

Zamorkinja, katero je slavni česki potnik dr. Holub iz Afrike seboj pripeljal, zbolela je na osepnicah in se dala v praškej bolnišnici krstiti.

Mladi misijonar č. g. dr. Fuchs rojen v Šleziji, izšolan na vseučiliščih v Bretislavu, Monakovem, Innsbrucku, lani v mešnika posvečen, je se na reki Nil peljal na sv. misijon v srednjej Afriki. Ker mu je bilo na ladji vroče, skočil je v vodo kopat se. Toda naenkrat ga ugrabijo krokodili, potegnejo na dno in požeró. Strašna smrt!

Rusi častijo blaženo Devico Marijo in imajo več slovutih Marijinih svetišč, kamor jih na tisoče zahaja na sv. pot. Jako slavna je pot k „Materi božjej“ v Kazanu, daleč za Moskvo. Od te je po Ruskem mnogo podob razširjenih. Jedna bila je tudi v cesarskem zimskem dvoru, kder so nedavno nihilisti carja hoteli ubiti. O njej pišejo ruski listi: V stražnici imenovanega poslopja je bila prekrasna podoba kazanske „Materi božjej“ v lepem pozlačenem okviru. Okolo nje je po steni bilo obešenih še mnogo drugih manjših podob, predstavljajočih razne svetnike. Ko se je razletela palača, pokopale so njo razvaline in tudi vse te tablice. Pri izkopavanji so našli ono podobo „Materi božjej“ — gledi čuda! — popolnem nepoškodovano. Zdaj jo hranijo v glavnej stražnici. Ta dogodba napolnue vojake s pobožnim občudovanjem, in menjajoče se straže vsak dan hodijo molit pred „čudesno podobo“.

O bratovščini sv. Cirila in Metoda beremo sledeče v ljubljanskem „Slovencu“: Odkar so pokojni škof Anton Martin svoje trudne oči zatisnili, le redko kedaj pozvemo, kako po njih upeljana bratovščina sv. Cirila in Metoda — napreduje. Oni so vsako leto k prazniku teh slovanskih apostolov po „Danici“ priobčili imenitnejše dogodbe te bratovščine. Bog jim ni dal včakati tukaj veselja, da bi bili videli jugoslovanske brate rešene turškega jarma. Upajmo, da že dolgo pri sv. bratih Cirilu in Metodu Boga prosijo za utrjenje in razširjanje sv. kat. Cerkve po jugoslovanskih deželah. Te dni so sv. oče Leon XIII. našim slovanskim bratom v Filipopel na Turškem poslali novega, mladega, učenega in gorečega apostola, prečast. o. Roberta Menini-ja. Iz kapucinskega samostana v Špljetu na Dalmatinskem poklicali so sv. Oče slovitega misijonarja č. o. Roberta v Rim. Posvetili so jih v škofa in jih poslali kot pomočnika že oslabelemu škofu v Filipopel. Novi preč. škof Robert bodo gotovo veliko storili za razširjanje sv. katol. Cerkve, in za zedinjenje po veri od nas ločenih slovanskih bratov. Nad njimi se kažejo čudna pota božje previdnosti. Pred kakšnimi 15 leti do-

vršili so bili sedanji škof Robert na Dunaji pravoslovne (juridične) šole. Stopili so potem v cesarsko službo na Dunaji. Pa Bog jih je za svojo službo si odbral. Peljal jih je v tiho samostansko celico. Tam so s vso gorečnostjo se začeli pripravljati na svoj duhovski poklic. Postali so mešnik in misijonar, ki zavolj svojih izvrstnih pridig slovijo po Laškem, Primorskem, Goriškem in še po drugod. Kakor nekdanj sloves o sv. oo. bratih Cirilu in Metodu — tako je tudi glas o tem gorečem misijonarji prišel do sv. očeta v Rim. Gredoč iz Rima v Filipopel so se te dni na Dunaji mudili. Naj bi udje bratovščine sv. Cirila in Metoda novega slovanskega apostola ne spremljali samo z gorečimi molitvami — ampak naj bi tudi po svoji moči v denarjih kaj darovali za uboge slovanske brate, ki še niso rešeni turškega jarma. Preč. gosp. dr. Ulaga, konjiški nadžupnik, so že pred leti sprožili blago misel, da bi si bratje in sestre te bratovščine prizadevali tudi z milodari razkolnikom pot v sv. kat. Cerkve polajšati. Kakor iz letnih poročil „družbe čest. spočetja D. M. v pomoč katoličanom turške države“ na Dunaji razvidimo, bratovščina sv. Cirila in Metoda v konjiški dekaniji vsako leto v ta namen lep dar nabere, ter ga po omenjeni družbi slovanskim bratom v pomoč pošlje. Predsedništvo te družbe na Dunaji je v predlanskem poročilu vsa preč. škofijstva, ktera so bratovščino sv. Cirila in Metoda vpeljala, najuljudnejše poposilo, naj bi ude bratovščine spodbujali, da bi za zedinjenje po veri ločenih slovanskih bratov tudi kaj darovali. Predsedništvo, ki milodare hvaležno sprejemlje, obeta jih natanko v tisti namen obrniti, v kateri so jih darovalci odločili. Kdor zamore kaj v ta namen darovati — naložil bo pri Bogu na obresti.

Gospodarske stvari.

Grah.

Zgodovina. Zdravo in tečno jed ljudem in živini daje sočivje, na prvem mestu grah (Pisum sativum). Sadež njegov ima namreč v sebi delov 138 vode, 35·8 dušca, 23·5 pepela, 9·8 kalija, 0·2 natrona, 1·2 apna, 1·9 magnezije, 8·6 fosforove kisline, 0·8 žveplene kisline in 0·2 kremenove kisline, slama pa 143 vode, 10·4 dušca, 44·0 pepela, 10·1 kalija, 1·8 natrona, 16·2 apna, 3·5 magnezije, 3·5 fosforove, 2·7 žveplene in 3·0 kremenove kisline. Doma je iz jutrovih dežel in seje se pogostoma po vrtilih in njivah. Raznih zvrstij grahovih je mnogo. Najimenitnejši je cukernati grah. Teža: 77—81 kilo hektoliter. Kaljivost: 3—4 leta. Podnebje zahteva gorko, srednje vlažno. Zemlja najbolj ugodna: peščena, apnenasta ilovica ali glina, v samej ilovici preveč v listje žene; v močvirnej zemlji in v pustem peščenišču ne stori. Kolobar. Za deteljo, žitom in krompirjem najbolje obrodi. Gnojenje. Grah se ne gnoji, posebno

z močnim, frišnim gnojem ne, ker prebohotno raste pa le malo zrnja stori. Gnoji se torej sadežu pred njim; kot pripomoč rabijo zmlate kosti, 2—2,5 meterskih centov na hektaro, in pepel. Priprave. Jeseni izorana zemlja se pusti črez zimo, spomladi treba je še enkrat preorati, da se plevel do dobra zatre. Čas saditi je konec marcija, ko je zemlja dovolj usahnjena, spomladni mrazovi mu ne škodujejo lahko; semena se posadi z roko 2,6—3,2 kilo, z mašino 2 kilo na hektaro. Pod zemljo spraviti ga je treba precej globoko, 6—8 cent. metrov; v sušnej zemlji kaže ga podorati, v vlažnej zado- stujejo povlačenje. Dobro opravljajo delo mašine, ki zasajajo grah v vrstah po 30—40 cent. met. narazen. Včasih je treba grah pleti in okapati. Ako je pregost in v jako vlažnej zemlji, rad po- leže. Rast traja 120—154 dni. Spravljanje vrši se augusta, septembra. Grah ne dozori na enok; gre se torej žet, ko je spodnje stročje zrelo. Ko bi čakali, dokler popolnem ne dozori, zgubili bi mnogo zrnja. Ker to rado izpada, zato mora se opazno žeti in pri sušenju jednako obračati, ker se drugače le preveč zrnja pozgubi. Pred dežem je treba požeti grah kolikor mogoče braniti. Kozolci so tukaj velika dobrot. Zlaganje v piramidah na njivi pomaga vsaj nekoliko. Priderek je negotov in jako različen, 10—30 hektolitrov zrnja na hek- tari in 15—35 met. centov slame. Pogosto tudi popolnem spodleti. Shranitev in poraba. Dobro je, ako se grah do mlatitve na prezračnem prostoru suši. Izmlačeno zrnje se mora tenko nasipati in marljivo obračati ter hranjevati na prezračnih podih, slama se pospravi v parme ali drugače pod streho. Zrnje daje kuhano kaj izvrstno hrano ljudem, šrotano pa živini. Mnogim rabi tudi kot zelena krma ali zeleni gnoj. Za grahom stori vsako žiti. Bo- lezni in sovražniki: medena rosa, snet, ple- senj, grahov kukec. L. G.

Kako se nareja cepilni vosek?

Vsakdo vé, da se mora drevesce, katero se je požlahnilo, dobro omazati, da se zabrani zraku in vlagi pristop ter tako rane hitreje in lažje po- celijo. Popred se je v ta namen navadno rabila ilovica; sedaj pa se že vsak izkušen sadjerejec nalašč zato prirejenega voska poslužuje, kajti je mnogo bolji od ila. Obče znan in prav dober je cepilni vosek, katerega prodavajo lečetarji; le ta neprijetnost je pri njem, da se rad na prstih po- prijemlje. Zato rabijo drugi, zlasti tam, kjer je treba na stotine dreves pocepiti, tekoči vosek. Pod pon- vico z voskom se dene nekoliko žerjavice, katera toliko greje, da se vosek ne strdi. Maže se s čopičem ali penzeljom. Najboljši bo tedaj tisti vosek, ki tudi na zraku in sicer pri vsakem vremenu, ne da bi ga bilo treba gréti, toliko mehke ostane, da se prav lahko s kako treščico maže. Jaz ga že več let rabim in sem o njegovih dobroti in prak- tični vrednosti toliko prepričan, da si ga upam tudi drugim nasvetovati. Naredi se pa na sledeči

način. Vzemi četrť ali pol litra držeči lonec, deni v njega nekoliko kolofonija, katerega za par kraj- carjev v vsaki prodajalnici dobiš, (če pa tega ni, velja tudi čista in snažna smrekova smola), prilij nekaj vinskega cveta (spiritusa) in postavi k žer- javici, da se smola počasi raztopi. V posebni ponvi pa raztopi primeroma toliko navadnega loja. Ko sta smola in loj popolnem raztopljeni, odstavi toliko, da se malo ohladita, potem zlij loj v lonec in dobro mešaj. Ako bi se pa loj in smola preveč razgreta skupaj zlila, tedaj polovica izkipi. Ko si vse dobro premešal, in tudi še nekoliko vinskega cveta prilil, postavi lonec na varno mesto. Čez 24 ur, včasih že pred, se vosek toliko strdi, da ga je lahko rabiti. Ako se je potem čez nekoliko tednov preveč strdil, kar se pa le redko kedaj zgodi, pristavi lonec zopet k ognju, vlij vinskega cveta vanj, pusti, da se nekoliko ogreje, in vosek bo zopet tako mehke, kakor je bil popred.

A. Praprotnik.

Vino pa svetovna trgovina. Naslednje šte- vilke kažejo, koliko vina pridelajo poprek v Evropi:

Francoska	56,160.000	hektolitrov
Italija	31,500.000	"
Avstrija	22,640.000	"
Španjolska	20,000.000	"
Nemška	6,500.000	"
Portugalska	5,000.000	"
Grška in otok Ciper	1,150.000	"
Rusija in evrop. Turška	1,134.000	"
Rumunska	662.000	"
Švicarska	377.000	"

Zadnja leta prideluje Francoska čedalje menje vina. Uzrok tej nezgodi so razne bolezni, posebno pa trtna uš ali „filoksera“. Bordo-vina (črna) izvozilo se je l. 1867 za 53 milj. goldinarjev. Šam- panjec vendar donaša še več dobitka. V Ameriko odpošljejo po 10 milijonov flašk ali butelj, na An- gleško 5 milj. v Nemško 1½ milj. na Rusko 2 milj., a Francozi sami popijó 2 milj. flašk. Leta 1867 dobili so Francozi za vino inod prodano 212 milijonov zlatih frankov. Italija izvažá razmerno najmenje vina, akoprem ga mnogo prideluje. Avstrija ima 615.000 hektar s trsom zasajenih. Ves pridelek računi se na 40 milj. veder, a v tuje države se ga premalo proda. Španjolska je tukaj srečnejša, ona proda na leto polovico svojega pridelka na Angleško ter dobiva od ondot po 60 milj. goldi- narjev. Angleška je tista dežela, katera kupuje največ vina, po 175 milj. goldinarjev izdaje na leto zanj.

M. Kdaj se smejo merjaščeki rezati. Najboljši čas prešiče rezati je takrat, kedar so 4—6 tednov stari; vsakako bi se moral čas odločiti, predno se od sesa odstavijo. Ako se v tem času režejo, tako prešički v rasti nič kaj dosti ne zaostanejo, in se tudi dosti bolj lahko brzdajo kakor pa, če nerezani merjaščeki okoli letajo. Plodivni nagon se pri merjaščekih zelo rano vzbudi in če jih je več

skupaj tudi lahko v rasti zaostanejo. Vrh tega pa so tudi nevarnosti, ktere po rezanji za življenje živalic nastanejo tim večje, kolikor starejši so nad šest tednov.

Dopisi.

Iz Velenja. Nahaja se pri nas kameleonu podobna oseba, ki bi zvezde klatila, ko bi le tako dolgo raklo dobiti mogla in — Bog vé — še kaj čudnega bi naredila, ko bi mogla in kaj bi rada bila, ko bi šlo. O priliki nastavljenja novega župana je stari župan položil račun. Pregledali so ga štirje možje in tudi popolnem odobrili in potrdili; prav tako je novi župan 1. februarja od starega vse v inventarji zaznamovane reči prevzel in vse v redu prejel. Ednajst odbornikov se je na dotičen inventar podpisalo — pri vsem tem tej blagi osebeci ni šlo v glavo, da je vse prav. Reči moram pravična jezca človeka popade, če premisli, da je stari župan za dvajsetletno županovanje — gotovo težko in trudapolno delo — mesto zaslužene pohvale še žaljen!

Iz Krapja pri Ljutomeru. Vendar so nam enkrat pritekli ugodnejši pa milejši dnevi. Huda in sitna zima nas je dolgo imela v svoji kletki in nas neusmiljeno mučila, da že dosti let ne tako. Termometer je kazal na prostem polji v najhujši zimi — 21 R. Trpelo je vse veliko mraza, ker celó najmočnejši zaporji in zaklepi niso zadostno branili zimi. Pomajukanje začelo je se kazati zavoljo drv; boljše bi pa še okoličane imelo zaradi melje, ako nebi nekteri vrli gg. ljutomerski pripravili pred nekterimi leti parnega umetnega mlina, ki je to zimo mnogim, mnogim ljudem od daleč in blizu kruha priredil. Zima ni dovolila po potokih skoraj cele tri mesece mleti, tudi Mura je bila zamrznena prek in prek, da se je lahko hodilo in vozilo. Na nekterih prostorih je bil led blizu 2 metra debel. Slišalo se je tu in tam, da je led mostove podrl. Morebiti bi bilo povoljno, ako ta prizor opišem, kako se taka reč godi, ker se malo kedaj kaj takega pripeti. Bilo je najhuje 4. in 5. t. m. ko je začela Mura naraščati in nekoliko vode nad ledom iti, spodnja voda ga je pa vzdigavala. Ko vode zmirom več in več prihaja, je začel led pokati in rivati eno ploščo za drugo in ko so take plošče se pririvale ena za drugo, je se začela Mura tu in tam jeziti tako, da je na večih prostorih na obrežje se razlila. Ko se pa zopet sterc, je šel šum in ropot dalje in ko voda narašča, je šel led naprej se vé da z velikim šumom in pokom. Na večih prostorih se je vzdignilo kvišku celo ledeno skalovje in stalo kakor stene. Tu in tam se je ga pa skupaj naphalo, da je bila vsa reka zaježena. Mnogo leda je na obrežje porinolo. 4, 5, 6 plošč ena vrhka druge. Mlinske kompe (ladije) je na obrežje zmetalo, ali pa s seboj vzelo. Toliko na spomin, ker Bog ne daj, da bi se več kaj takega godilo. Zima po polji zimini ni toliko škode

naredila, kakor je se bilo bati, nekoliko se pozna in ako pridejo ugodnejši časi, bo še se vse lepo popravilo. Sadno drevje je tu in tam precej pomrznolo, na nekterih krajih pa nič. Vinogradi so v nižinah tudi pozebli, po bregih je pa dobro. Zemlja se kaže povsodi lepa za delo. Zrnje in vino ima lepo ceno za zdajni čas, z drugim je pa slabejše. Krompir je po kletih pomrznul in bo slabo za seme.

Josip.

Od sv. Barbare pri Wurmbergu. (Smrt.) Prav prijazno se nam je napovedal sušec. Neizrečeno človeku srce razveseli, ako po dolgotrajnej zimi zopet enkrat blagodejno moč solnea občuti. Pisani metulji fêrfolijo po toplem zraku in ptičice se milo po gojzilih glasijo. Človek čuti, kakor da bi se bil z naravo prerodil in tudi njegovo sree z drobnimi ptičicami Bogu čast in slovo prepeva. Vendar stalnega ni nič pod milim solncem. Ko še človeku srce veselja igra, glej uže se vzdiguje temen oblak, kteri solnce zakriva. Tako se je dogodilo tudi nam. V petek 5. sušca se naenkrat zasliši mrtvaški zvon, kteri nam naznanja, da je nemila smrt s svojo ledeno roko nam zopet nekoga milega in dragega ugrabila. In zares naša slutnja ni bila prazna, ker glas se je raznesel, da nam je nemila smrt ugrabila jako ljubo in drago faraninjo Marijo Šutovo, mater č. g. Ruperta Šuta, v 77. letu njene starosti. Rajna je bila prvi uзор vsem krščanskim materam, ženam in gospodinjam; ker ona je že od malega svoje otroke učila Boga se bati in njegove zapovedi zvesto spolnovati. Njeni otroci so vsi pridni kristijani in zvesti državljani in eden izmed njenih otrok je duhovsko čast dosegel. Njena edina želja in skrb neki je bila po smrti blagega moža, da bi svoje otroke dobro izredila in posebno je še želela, vkljub velikim stroškom, da bi kedaj svojega Ruperta v duhovskem stanu videla in te želje so se blagej materi tudi izpolnile, kar je bilo njeno največje veselje posebno sedaj v starosti in bolezn. Poprek kdor je poznal to blago dušo, moral je reči, da je bila prvi uзор dobre matere, blage žene in skrbne gospodinje. Rajna je bila visoko čislana ne samo v našej ampak tudi v sosednih farah, dokaz temu je, da se je v nedeljo 7. t. m. na domu njene hčeri, omožene Pehanove, pri kteri je zadnje dni svojega življenja preživela, velika množica ljudi zbrala ne samo iz domače, ampak tudi iz sosednih far. Tudi č. gg. duhovniki sosednih far so rajnej zadnjo čast izkazali in sicer prečastita župnika Janez Strah od sv. Ruperta in Matija Pauša od sv. Martina. Sprevod se ve da so vodili č. g. sin sami, kterim so 4 častiti gosp. stregli. Milo je bilo pogledati dolgo vrsto ljudstva obojega spola, kteri so prav lepo po krščanskej navadi sv. roženkranc molili, med tem, ko se je tožno zvonenje zvonov in mrtvaško petje razlegalo po hribih in dolinah št. Barbarske fare. Po dokončanih opravilih v cerkvi bil je sprevod na mirodvor, kjer so se zemeljski ostanki drage rajne

hladneji zemlji izročili. Ljudje bili so jako genjeni gledajoči na grobu matere stati hvaležne otroke in posebno prečastitega gospoda sina, kateri so njej zadnje telesno dobro delo izkazali. Vsem, kateri so se pogreba udeležili, presrečna hvala; blaga rajna mati pa naj počiva v miru!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar dobivajo mnogo čestitk k zaroki svojega sina cesarjeviča Rudolfa z belgijsko princesinjo Stefanijo; odlično sprejeti bili so tudi čestitajoči zastopniki iz Prage pod vodstvom mestnega župana dr. Skramlika, ki je česki govoril; cesar so mu česki odgovorili in svojo naklonjenost vselej zvestej Pragi izrekli. — Državni zbor je s 301 proti 50 glasom odpravil sitno posilno legaliziranje, akoprem je se minister Stremajer branil, kolikor je mogel. Zastoj! Propal je on in njegovo posilno legaliziranje. Za to postavlo zasluži državni zbor vrlo hvalo, posebno pri kmetih, ki so zavoljo od liberalcev iztuhtanega legaliziranja največ trpeli. Med poslanci, ki še tega niso spoznali, čepijo naši spodnje-štajerski grajščaki Karneri, Hakelberg in Pauer; ti bi s Stremajerjem vred posilno legaliziranje pridržali menda na vse veke vekov. Tudi zakon za Arliško železnico bil je sprejet proti temu, da ogerska vlada dovoli stavljenje železnice od Siska do Doberlina v Bosni, kar bo nam na korist; pri tej priliki je poljski poslanec Hausner djal: „le stavimo Arliško železnico, da ne bomo zavisni od Bismarkovih nemških železnic; na Bismarka in zvezo z njim se ne smemo zanašati“. To je pa štajerskega germana Heilsberga tako piknilo, da se je precej za nemškega mesija potegnil; škoda, če Bismark tega ne zvé; poslal bi mu slobodno kakšno prusko svetinjo ali „orden“. Sedaj pride še oderuški zakon v obravnavo in potem je zborovanje do 5. aprila odloženo. — Ker preustrojitev davkovskih zakonov ni dognana, prisiljeno je ministerstvo zopet 20 milijonov na posodo vzeti; izdalo bode za 20 milijonov zlate rente t. j. dolžnih pisem, kder se obresti plačujejo v zlatu. Ministra grof Falkenhayn in baron Korb-Weidenheim imenovana sta za cesarska komornika. To je pri nas velika čast. Na Dunaji so bivšega generala Prohaska zaprli zaradi goljufije; v Kolomeji na Gališkem pa več dijakov socialistov. V Trstu so italijanski rogovileži obhajali rojstni den italij. kralja Humberta in mnogo tiskanih veleizdajalnih pisem po ulicah trosili in po pošti ljudem pošiljali; v pismih pravijo, da bode v kratkem došla italijanska armada rešiti naših Lahov itd. Blizu Beljaka je se zbralo pri sv. Martinu 200 volilcev in so protestirali zoper sklep srenjskega odbora, ki je z drugimi liberalci bil potegnil se za šletno šolanje; zbrani so protest brzojavili državnemu zboru in izrekli hvalo g. Lienbacherju, ki nasvetuje šletno šolanje. — Kranjski deželni šolski nadzornik Pirkher prosi za

odpust; to kaže, da je nemčurstvo na Kranjskem uže na pobegu. — V sosednem Varaždinu imajo bratje Hrvatje glasovito pravdo; tamošnja hranilnica toži bivšega župana Pusta, njegovo soprogo in nekega Rojčeviča zaradi 300.000 ukradenih golginarjev. Srbi na Ogerskem so sila žaljeni od magjarske vlade, ki je meni nič tebi nič srbskega patrijarha Ivačkoviča odstavila in mu vrinola administratorja Angjeliča. Tako postopanje nasprotuje od cesarjev potrjenim pravicam srbskega naroda na Ogerskem. Naš minister vnanjih zadev, baron Haimlerle, je s poročnikom srbske knježevine, g. Maričem, dogovoril nagodbo, vsled katere se ima železnica iz Pešta potegniti nad Zemun čez Savo do Belgrada, a Srbi morajo med tem zgraditi srbske železnice do bolgarske in turške meje.

Vnanje države. Sv. oče Leon XIII. so Kolonjskemu nadškofu, od Bismarka iz Nemčije prognanemu, pisali velevažno pismo, kder naznanjajo, da še preganjanju katoličanov na Nemškem ni zaželeni konec storjen pa da se dobro nadejajo skorajšnjega miru in sprave. Bog daj. — Na Francoskem se liberalnim kričačem ni posrečilo jezuitov izgnati, dotičnega zakona paragraf bil je od starejšinstva zavržen; vsled tega velika nevolja po vsem liberalnem svetu. — Angleški minister Beaconsfield je državni zbor razpustiti sklenil, da si pri novih volitvah za več let pridobi močno zaslombo. Pravi, da je to potrebno, ker so časi huđi zavolj silnih orožanih armad v Evropi. Sitna vest za njega došla je pa iz Afganistana, kder so Afgani zopet vzdignoli se zoper Angleže in vzeli mesto Charikar. — Bismarku je se dovolilo do 1. 1888 vedno imeti 427.274 vojakov pod puško. — Ruska vlada je odpravila 3. oddelek v carskeji uradnici, ki je opravljal tajno policijo. Ta oddelek je mnogo krivic ljudem učinil in zato so Rusi veseli, da ga ni več. — Rumuni hočejo svoje vojstvo pomnožiti za 14 regimentov. — Na Kitajskem v glavnem mestu Peking buknila je krvava revolucija.

Za poduk in kratek čas.

Kruci na Slov. Štajerskem.

(Spominki iz domače zgodovine.)

VIII. Prezanimivo je opravičevavno pismo, ki so ga Središčani na tožbo poslali deželnemu poglavarju, da ga ne bi priobčili. Glasi se v slovenski prestavi tako-le: Po precej obširnem uvodu, v katerem omenijo, kako jih grof Goldštajn toži, da so mu 11½ štrinjakov vina odpeljali in kako od njih odškodnine tirja, pišejo: „Naj blagovoli Vaša grofovska prevzvišenost milostivo na znanje vzeti, da mi ubogi, od vstajnikov napadeni in vsega oropani tržani tega nismo sami radi — motu proprio — storili, temuč le od Krucev prisiljeni in sicer „iz opravičenega strahu, ki oplaši

tudi trdne možake;¹⁾ kajti Kruci (Korutzen) so hotli naše hiše požgati, nas pa pomoriti, če bi ne bili z njimi držali. Ker se toliki sili nismo mogli ustavljati, godilo se je vse le proti naši volji, kajti „privoljenju nič tako ne nasprotuje kakor sila in strah.“²⁾ „Prisiljen ne dela, ampak le trpi, zato pa so tudi oni, ki so koga poškodovali, ker se drugače niso mogli obvarovati, celo nedolžni, kajti sila opraviči njega, ki je napravil vsled sile kako škodo.“³⁾ — Pa tudi iz tega, da smo prazne sode proti jeseni zapeljali nazaj, da se vsaj razvideti, če že ne dokazati, naša nedolžnost in resnicoljubnost. Da so pa puntarski Ogri vino izpili ravno pri nas in prazne sode zapustili v Središči, zagtedadel menda vendar nismo mi kazni vredni, ker se je to zgodilo le po naključbi. Kruci bi nas bili prav lehko še tudi k temu prisilili, da bi morali vino jim celo prek Mure na Ogersko zapeljati, kakor ga je iz ravno tiste pivnice moral ogleda Meretinskih vinogradov na Kogu — Lovro Borko peljati v Nedelišče v Medjimurji. Sploh pa velja: „Kdor se vsled sile in iz strahu kaj pregreši, se ne kaznuje.“ „Bolj primerno in pravično je, držati njega, ki je bil uzrok hudodelstva, kakor pozvedovati po njem, h kateremu so bile reči donesene.“⁴⁾ Obračamo se toraj do Vaše grofovske prevzvišenosti s preponižno prošnjo, naj bi z ozirom na navedene okoliščine blagovolili to našo poročilo milostivno na znanje vzeti.“

Kako so bile te zanimive pravde končno dograne, ni sicer znano, toda že iz teh pisem, ki so se ohranila, da se nekako sklepati, da je deželni poglavar dotične tožbe rešil brž ko ne celó odpo vedno in da so bili Središčani po postavi opravičeni. In tako za Središčane udeležba s Kruci tudi ni imela drugih nasledkov, kakor da so si ž njo pri okoličanih pridobili in tu in tam še dosehdob ohranili priimek: Kruci. Pri vsem tem pa slovi Središče, ne toliko zavolj svojega premoženja, ampak vse zavolj značajnosti in narodnosti tržanov in je — ne gledé na nekatere pomilovanja vredne razprtije in zdražbe novejših dni — zvečinoma še domovina poštenih in značajnih narodnjakov — prava dika Slovenskega Štajerja.

Tudi slovensko pesništvo je se s Kruci poskuševalo. V neki zbirki starih pesmij, večjidel zgodovinskega zapopadka, našel sem eno tudi o Krucih. Kdo njo je zložil, ne da se na tanko določiti. Soditi po drugih pesmih, ki se v dotični zbirki nahajajo, bil bi tudi ove pesmi skladatelj

¹⁾ Ex metu justo in viros constantes cadente.

²⁾ „Nihil consensui tam contrarium est, quam vis atque metus“ (L. 116 ff de R. J.)

³⁾ „Coactus magis pati, quam agere dicitur. Qui cum aliter tueri se non possunt, damni culpam dederint, innoxii sunt;“ (formalia L. scientiam 45 §. 4 ff. ad L. Aquilianam) — necessitas enim excusat eum, qui necessitate damnus dedit.“ (Glossae Gothofredi adicit: L. littera M.)

⁴⁾ „Delinquens per metum vel coactus non punitur.“ „Justus est eum teneri, qui princeps fuerit, quam eum quaeri, ad quem res perlatas sunt.“ (L. hoc iudicium 10 ff. de sen. corrupto.)

slavni zgodovinar, rajni g. A. Krempelj, pisatelj „Dogodivšin štajerske zemlje“. Glasi se celó nespremenjena tako-le:

Kruci v Ormoži

v leti 1704.

Ormož! jaz zapojem ti,
Kak se tebi je godilo,
Kadar so Medjimorci
No Madjari, Kruci šilo
V tem slovenskem Štajari
Ino v tebi delali.

Pervi den po svečnici
So se Kruci kakti toča
Nad Središče vsipali,
Kaj se j' trosla vsaka koča
No so vso vu Farofi
Skvarili no poropali.

Te pa so za neke dni
Krucci v Ormož privihrali,
Tam se nemre spisati,
Kaj so ondi vse počeli.
Grad najperle strahoto
Je občutil njihovo.

Tam so tak razbijali
No napravil telko kvara,
Da ne dveri, ne peči,
Mize, stola nit' omara,
Lonca, sklode, verčeka
Ne blo najti celega.

Penezi zazidani
Vun so vzeti no živina,
Zernje, zabel vse reči,
Ja več taužent veder vina,
Kaj je ne potrošeno,
Je véasi vkončano.

Kak so grad obernoli
Na kip tolovajske jame,
Te po celem Ormoži
So sporobili vse hrame,
No na zadno hiše tri,
Štale, marof vüžgali.

Čutnost tega no pogled
Je okolne stanovnike
Spravil v takšni strah, trepet,
Kaj so skrili vse v postnike,
No okol razbežali
Varaški no kmetiški.

Strašen moškim, ah, pobeg!
Oh strašnejši še za ženske.
Zdaj, gda cvili merzel sneg,
Mor'te matere Slovenke
Tople hiže zapustit
No z otrokom vun ta it.

Na pobegi jočejo
Se za svojo priskrblenje,
Kajt' je vso spokončano,
Kaj so spravli za življenje.
Hiše so sporoblene
No še neke skurjene.

A nevolna dečica,
Gde bo tebi kakšno jesti;
Mati nije slobodna
Z vami v hosti ne na cesti.
Ah! nebó presmileno
Ah! ogledni se na to!

Tak to javkanje no krič
Je terpelo do cvetnice,
Dok' Horvatov zvujzdni bič
Nje čes lotmerske gorice
Je pretiral na skakaj
Na Medjimorsko nazaj.

Tam so bliži Razkriža
S temi puntari mesar'li,
Doklam nje so seeloma
V Muro no prek Mure vdar'li.
Tak je zemlja štajerska
Kuge te bla rešena.

Če bodo te črtice o Krucih služile le količkaj v prospeh naše še precej zanemarjene domače zgodovine, bil bi dosežen namen, ki ga je pri spisavi imel spisatelj.

M. Slekovec,

Opomnja uredništva: Veleskrbno zbrane ove zgodovinske črtice o Krucih so čitatelje „Slov. Gospodarja“ mnogo zanimalo, zlasti one, ki so ondi doma, kder so Kruci razsajali. Jednakih zgodovinskih črtic želimo tudi iz drugih krajev lepe Štajerske, a tudi iz sosedne Koroške nam bodo dobro došle. Ker v teh slovenskih deželah je „Slov. Gospodar“ najbolj razširjen. Marljivemu pisatelju č. g. Mateju Slekovcu, sedaj kaplanu pri sv. Marku niže Ptuja, izrekamo v svojem in v imenu vseh čitateljev presrečno zahvalo. Prosimo več podobnih spisov iz tako spretnega peresa!

Smešničar 12. Neka žena, ktera je na trgu suhi sir prodajala, nagovori pred seboj stoječega meščana rekoč: „Gospod, ako uganete, koliko sirov imam tukaj v jerbasu, vseh 7 vam zastoju dam.“ — „Sedem, sedem“ ji naglo preseka gospod besedo. „Jojmene!“ se začudi ženica, „kteri šment Vam je povedal, da jih ravno 7 imam?“ J. D.

Razne stvari.

(*Stradajočim Istrijanom*) doposlali smo zopet 68 fl. 14 kr. (vkup 571 fl. 25 kr.). Darovali so dalje č. g. župnik Jož. Divjak in farani sv. Ane v Slov. goricah 13 fl. in dobrotniki pri sv. Lovrenci v Slov. goricah (po g. prof. Žiteku) 6 fl. Bog plati vsem!

(*Mestni račun mariborski*) za l. 1879 je sklenjen in kaže dohodka 214.620 fl. stroška 211.706 fl. Zatorej je v blagajnici ostalo 2913 fl.

(*Otroci igrali*) so v Pobrežji niže Ptuja v hlevu g. Andrej Habijančevem ter z žveplenkami ogenj zanetili. Hipoma je ves hlev v plamenu, ki je potem upepelil 8 hramov z gospodarskimi poslopji vred. Škoda je vvenjena na 12.000 fl. Samo 4 posestniki bili so zavarovani.

(*Nasledki krvavega tepeža*) v krčmi Jere Vrazove v Kraljevcih gornje-radgonskega okraja bili so ti, da je bil posestnik Fr. Pučko ubit, kmetski fant Fr. Brumen hudo ranjen. Sedem morivcev in ravsarjev je sedaj v težko ječo obsojenih od 3 mesencev do 3 leta.

(*Graška „Tagespost“*) požre skoro vsaki den po jednega Slovana. Najbolj jej diši kakšen Rus, vrhka pa se napije par laži. Tako je 12. marcija objavila lažnjiv telegram iz Moskve, da so ondi nihilisti užgali dinamita toliko, da je cel oddelek mesta razletel v zrak. Na to so Slovenci iz Ljubljane poslali „Tagespošti“ drug telegram tudi iz Moskve, ki poroča, kako so nihilisti dalje razsajali namreč tako, da je reka Volga v zrak razletela, na kar je po vsej Rusiji tolika ploha nastala, da so se vsi Rusi v vodi zalili. „Tagespošta“ pa še tega telegrama ni hotela objaviti.

(*Pri sv. Juriji ob južni železnici*) je zlobna roka užgala gospodarsko poslopje g. Andrej Arzenšekovo. Škode je 900 fl. Posestnik ni bil zavarovan.

(*Okolo Maribora*) poteplje se Miha Zemljič, tisti ničvrednež, ki je po zimi na Tezni ubil žensko Uršulo Leber. G. Matej Črčej v Studencih ga je nedavno zasačil, za bežajočim ustrelil in ga ranil. Toda premalo je dobil svinca in všel.

(*V javnej bolnišnici ptujskeje*) je se sodnijski sluga Oton Janežič zastupil.

(*V Spielfeldu*) napravili so čez Muro za silo brod, ker je voda most podrla.

(*Konkurs*), v kateri je ljubljanska sodnija obsodila „banko Slovenijo“, je na pritožbo likvidacijskega bankinega odbora najvišja dunajska sodnija zavrgla, ker se dadó z vplačili delničarjev pobotati vsi dolgovi bankini.

(*Stavbenska zadruga „Badl“*) v Mariboru je razdružena. Kdor ima od nje še kaj terjati, naj se podviza do 30. aprila 1880. Pozneje ne dobi nič.

(*V Pragarskem*) na kolodvoru je Simon Čelan iz Gorice ukradel 2 žaklja lisičjih kož, 300 fl. vrednih, pa je bil ugrabljen, ko jih je v Mariboru prodaval.

(*Ne moremo pomagati.*) Gospodična Katarina Tomasijeva v Ribnici mahrenberškega okraja nam piše, da je neresnično, kar je bilo v 3. in 11. štef. „Slov. Gospodarja“ iz Ribnice objavljenega. Toda ob enem smo prejeli pismo, ki resničnost dopisov iz nova zatrjuje.

(*Slavni nadvojvoda Albreht*) je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo za konjerejsko društvo štarsersko ter mu podaril 200 fl.

(*Bismark o Slovanih*) prav zaničljivo govori; nedavno je pri nekaj pojedini rekel: ko sem še na Ruskem bil poslanik, mi je nekšen „mužik“ na pot stopil in se mi ni hotel umakniti, dokler ga nisem popal in v blato tresnil. Na to je „mužik“ (kmet) ponižno odpuščanja prosil. Glejte, tako, je s vsemi Slovani, treba jih natepsti, da se spametvajo. Tako ošabni Bismark govori o Slovanih in pozabi, da so mu le slovanski Rusi hrbet pred tepežem okovarili l. 1866 in l. 1870.

(*Premeščenje vojakov*) 5. regiment dragonarski gre iz Celovca v Pečuh, a ulani regimenta Franc II. kralja oboje Sicilije pride v Celovec. Ulani so Hrvatje iz Zagrebske okolice.

(*Grozen požar*) je blizu Zagreba 800—1000 oralov grof Kulmerjevega gojzda uničil; sedaj je ugrabil gojzd zagrebskega kapiteln.

(*Č. g. Jožef Sever*) prezentiran je za kuracijo sv. Petra v Zavodnem.

(*Za družbo duhovnikov*) so vplačali č. g. Hrovat 11 gld.; in letnino: M. M. 4 gld., Trstenjak 2 gld., Lendovšek 1 gld., Mart. Meško 1 gld.

Dražbe. 20. marc. K. Jagodič v Šmariji 3000 fl. 30. marc. Matija Gnaser (Rac) v Gomilicah 3115 fl. 31. marc. Fr. Šetinc 5897 fl. v Brežicah; 3. aprila Jož. Francel v Ljubičnem, Anton Klepej v Lukavci 200 fl.; 7. aprila Franc Gojšek v Vrhovljah 150 fl. Blaž Mendaš v Jurovci 130 fl. Janez Košič 8379 fl. v Slov. Bistrici.

Loterijsne številke:

V Gradci 13. marcija 1880: 77, 79, 5, 20, 2,
Na Dunaji „ 71, 43, 53, 24, 4.

Prihodnje srečkanje: 20. marc. 1880.

Najnovejši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 71.40 — Srebrna renta 72.10 — Zlata renta 86.45 — Akcije narodne banke 834 — — Kredito akcije 301 — 20 Napoleon 9.45 — Ces. kr. cekin 9.8 —

Posestvo

v dobrem stanu, se proda ali da v najem; stanovanje zidano, 3 izbe, zadnji del hrama obokan, pod njim pivnica, gospodarsko poslopje posebej: hlevi, škedenj, parma in kolarnica. Prida se lahko zemlje 6 oralov, njiva, sadovnjak, travnik, gojzd in vinograd. Hram je na veselem zelenem griču v Kuršencih blizu Male nedelje, kakih 500 stopinj od cerkve. Sodi za kakega penzionista ali krčmarja. Več povè lastnik Franc Križanič v Borecih pri sv. Križi pošta Luttenberg.

Olja delat

pridite k **Jakobu Klinc**, mlinarju na Bregu pri Konjicah. 1—3

Sadnih dreves

po 25 do 30 kr. se dobi pri **Juriji Mlakarji v Razvanji pri Mariboru.**

Ponudba.

Grajščinsk oskrbnik, oženjen in doslužen vojak v najlepših letih, lepe zvnajnosti in močne postave, išče službe kakor oskrbnik v kaki grajščini ali pa kakor (Revierjäger) logar (grajščinski lovec). Govori in piše nemški in slovenski ter dokaže svojo sposobnost za ti službi s pričali grajščin, kojim je služil. Kdo? pové uredništvo tega list. 1—2

Pri sv. Lovrenci v puščavi

daje se lepo in suho stanovanje v najem blizu sv. kriške kapele v zidanem poslopji; stanovanje ima 3 lepe, frišno zmalane sobe, železno ognjišče, obokano klet, drvarnico in lep sadunosnik. Sodi za penzioniranega duhovnika ali uradnika. V najem se da na več let. Več pové uredništvo „Slov. Gospodarja“. 1—3

Prostovoljna prodaja.

Svojo posestvo proda podpisana. Hiša je zidana, ima 2 sobi, 1 stransko izbo, 2 kleti, 1 kuhinjo, velik hlev za 12 glav živine; posestvo meri 6 oralov 585 □ sežnjev setve, 5 oralov in 900 □ sež. travnikov, 12 oralov 215 □ sež. hoste in pašnikov, vkup 24 oralov 100 □ sežnjev; cena 3700 fl., dober kupec dobi za par stotakov ceneje. Posestvo (Kacijanovo) je tik okrajne ceste v Slov. Gradec pri št. Jedrtskej fari v občini št. Janževskej pri spod. Drauburgu. Več pové

Mica Rudel (Španžel)

v Silah (pošta: Windischgraz.)

Gospodarji!

Naznanjam Vam, da sem, kakor vsako leto, tudi letos dobil nova semena, n. pr. več sort trave, detelje, poljska in vrtna semena, več sort lepega cvetličnega semena, sadne in grojzdne peške in več sort zvnajnega krompirja, tudi se dobijo pri meni požlahtnjena drevesa in akacije, vse po primerno nizki ceni.

Z odličnim spoštovanjem

M. Berdajs

v Mariboru.

2—3

Oznanilo.

Dobro narejenega obutala za ženske in otroke se dobi po nizkej ceni pri

J. Krojs-u,

v koroškem predmestji šte. 100;

prodava pa tudi vsako soboto na velikem trgu v Mariboru. 2—3

Zaloga voščenin in stearin-sveč

za cerkve, voščenin svitkov po izvirnej ceni iz parne fabrike voščarnice firme:

J. M. Rosenbacher in Eidam

v Innsbrucku,
ustanovljene l. 1700.

nahaja se pri

2—3

C. Bros-u v Mariboru na stolnem trgu.

Ponudba.

Na veliko izbirko imam prirednjene blaga za izdelovanje

oblačil za gospode,

jednako tudi mnogo uže narejenih oblek v najnovejšej modi po najnižej ceni.

A. Scheikel
v Mariboru.

Ob enem priporočam svojo „sodapijačo“, kojo v izvrstnej kakšnosti prodavam uže 13 let v občno zadovoljnost p. n. prejemnikov. 2—10

Ustanovljena leta 1869.

Prva in največja glavna zaloga vseh izvirnih mašin šivalnic, edini zastopnik v Mariboru

Matija Prosch,

c. k. priv. trgovec,

v lastnej hiši, v gosposkej ulici šte. 23., v učilniškej ulici šte. 2. 9—32

